

NÕVA VALLA EELARVE STRATEEGIA

aastateks 2013 – 2016

Sisukord	LK
1. Sissejuhatus ja põhimõisted	2
2. Sotsiaalmajandusliku keskkonna analüüs ja prognoos	3
Riigi tasand	3
Kohalik tasand	4
3. Tulubaasi ülevaade ja prognoos	4-5
Tulumaks	5-6
Maamaks	6
Tasandusfond ja toetusfond	6-7
4. Strateegilised eesmärgid ja indikaatorid	7-13
5. Põhitegevuse kulude prognoos	14-15
6. Investeeringute kavandamine	15-16
7. Kohustuste planeerimine	16-17
Võlakohustused	16-17
8. Likviidsed varad	17
9. Sõltuvate üksuste finantstegevuse olukord ja prognoos	18-19
10. Finantsdistipliin	19-20
11. Tundlikkusanalüüs ja kokkuvõte	20-21

SISSEJUHATUS

Nõva valla eelarvestrateegia on finantsjuhtimise tööriist, mille abil planeeritakse valla arengukavas püstitatud eesmärkide täitmiseks vajalikud finantsressursid. Valla eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on luua eelseisvateks aastateks jätkusuutlik eelarvepoliitika, mis omakorda toetab valla terviklikku ja tasakaalustatud arengut.

Eelarvestrateegia kirjeldab arengukavas nimetatud eesmärkide finantseerimist, hõlmab koostamise aastal vähemalt nelja järgnevat aastat, sisaldab majanduskeskkonna analüüsi ja prognoosi, annab ülevaate seadusega nõutavas detailsuses eelneva aasta tegelikest, jooksva aastal kavandatud (oodatavatest) ja järgnevateks aastateks prognoositud (kavandatud) KOV-i sissetulekutest ja väljaminekutest. Kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise seadusele vastavalt peab eelarvestrateegia sisaldama KOV-i ja tema arvestusüksuse eelneva aasta tegeliku ning jooksvaks ja järgnevateks aastateks prognoositavad põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse suuruseid ning sisaldama muud olulist finantsinformatsiooni.

Nõva valla eelarvestrateegia on kavandatud kassapõhisena. Kassapõhise eelarvestamise korral planeeritakse ja kajastatakse tehingud perioodis, kui oodatavalt toimub või toimus tehingutega seotud raha liikumine.

Nõva valla arengukava, selle tegevuskava ning eelarvestrateegiat uuendatakse iga-aastaselt, et tagada planeerimise realistlikkus ja finantsiline jätkusuutlikkus.

Käesolev eelarvestrateegia toetub oma ülesehituselt kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise seadusele ja andmete kogumisel ning süstematiseerimisel kasutatakse finantsplaneerimise töövahendit e. eelarvemudelit (Kalle Kukk ERKAS Finants OÜ. Projekt Rahandusministeeriumi ja Euroopa Sotsiaalfond prioriteetse suuna „Suurem haldusvõimekus“ raames.)

Eelarvestrateegias on kasutatud alljärgnevat põhimõistet:

kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksus – kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuv üksus;

sõltuv üksus – raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksustelt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10 protsenti vastava aasta põhitegevuse tuludest.

investeering – põhivara soetus ja sellega kaasnev käibemaksukulu seoses objekti ehitamise või renoveerimisega või vara soetamisega

põhitegevuse tulem – on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeaasta lõpu seisuga on null või positiivne.

likviidsed varad – KOFS tähenduses peetakse likviidseteks varadeks raha ja pangakontodel olevaid vahendeid, rahaturu- ja intressifondide aktsiaid ja osakuid ning soetatud võlakirju.

Netovõlakoormus – on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe.

omafinantseerimisvõimekus – põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe jagatuna põhitegevuse tuludega.

Sotsiaalmajandusliku keskkonna analüüs ja prognoos

Riigi tasand

Eesti majandusnäitajad kinnitavad euroopa taustal samuti ka eesti majanduse jahtumist.

Eesti Pank prognoosib 2012. aastal majanduskasvu 1,9%, Rahandusministeerium 1,7% ja Eesti Konjunkturiinstituut 2,5%.

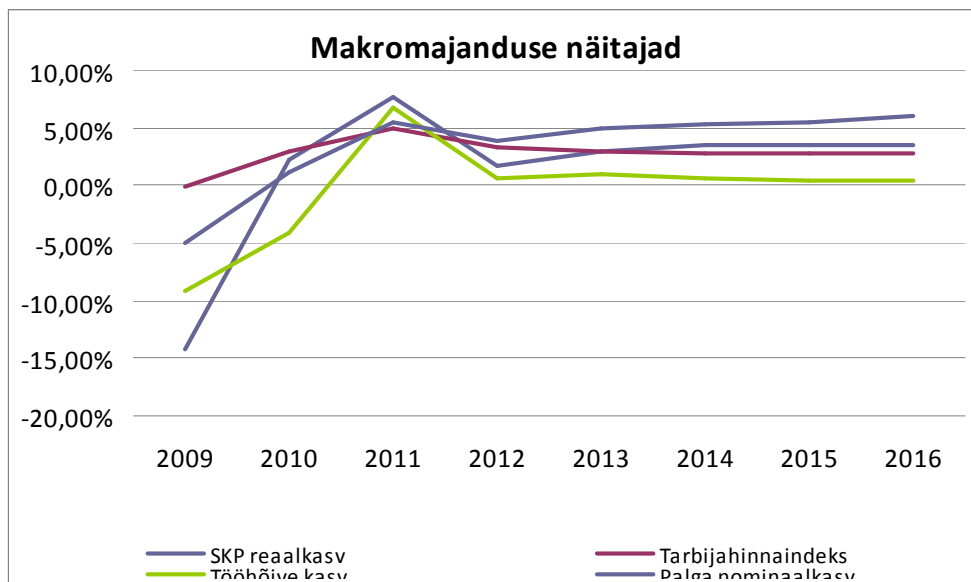
Eesti Panga prognoosi kohaselt suureneb sisemajanduse kogutoodang töötaja kohta 2012. aastal püsihindades 0,7 %, tööhõive 1,2 % ja palgafond töötaja kohta 3,7%. Eratarbimine peaks kasvama prognoosi kohaselt 2,3% ja valitsussektori tarbimine 3,4%

Rahandusministeeriumi 2012. aasta kevadise majandusprognoosi näitajad:

Tabel 1

Makromajanduslikud näitajad*	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>SKP jooksevhindades (mln EUR)</i>	14 305,3	15 973,0	16 671,9	17 701,1	18 795,7	19 995,1	21 244,8	22 481,4	23 718,0
<i>SKP reaalkasv</i>	2,3%	7,6%	1,7%	3,0%	3,4%	3,5%	3,5%	3,1%	2,8%
<i>SKP nominaalkasv</i>	3,4%	11,7%	4,4%	6,2%	6,2%	6,4%	6,3%	5,8%	5,5%
<i>Tarbijahinnaindeks</i>	3,0%	5,0%	3,3%	3,0%	2,7%	2,7%	2,7%	2,7%	2,6%
<i>Hõive (tuh inimest)</i>	570,9	609,1	613,1	619,5	623,2	625,7	628,2	622,6	618,8
<i>Tööhõive kasv</i>	-4,2%	6,7%	0,7%	1,0%	0,6%	0,4%	0,4%	-0,9%	0,6%
<i>Keskmine kuupalk (EUR)</i>	792,3	835,0	867,0	909,9	958,1	010,8	071,5	144,1	214,3
<i>Palga nominaalkasv</i>	1,1%	5,4%	3,8%	5,0%	5,3%	5,5%	6,0%	6,8%	6,1%
<i>Palga reaalkasv</i>	-1,9%	0,4%	0,5%	1,9%	2,5%	2,7%	3,2%	4,0%	3,4%

Joonis 1 Makromajanduse näitajad graafiliselt:

Vabariigi Valitsus (2011. aasta 6. aprillil ametisse astunud) on oma tegevuse hindamiseks seadnud valitsuse prioriteetid riigi eelarvestrateegias aastani 2016 järgnevalt:

- * Valitsussektori eelarve ülejäägi saavutamine.
- * Positiivne iive (Eesti rahvast peab saama kasvav rahvas).
- * Tootlikkuse kasv 73%-ni Euroopa Liidu keskmisest aastaks 2015.9 2013. aasta sihiks on 71%, 2016. aasta eesmärgiks on seatud 73,6%.
- * Aastaks 2020 kriisieelse tööhõive taseme saavutamine. Selleks kavandatakse 2015. aastal jõuda 72% tööhõive määrani vanusegrupis 20.-64. aastat.10 2013.a. sihiks on jõuda 71%-ni ja 2016.aasta sihiks on seatud 72,8%.
- * Põhihariduse või madalama haridustasemega mitteõppivate noorte osakaalu vähendamine 18-24 aastaste vanusegrupis 11%-ni aastaks 2015.11 2013.aasta eesmärgiks on 11,5%, 2016.aastaks püüeldakse 10,5%-ni jõudmiseks.
- * Tervena elatud eluea kasv (sihttasemed 2015. a meestel 57,1 ja naistel 62 eluaastat).12 2013. aasta eesmärgiks on tervena elatud eluea tõstmine meestel 56,3 ja naistel 61 aastani. Aastaks 2016 on seatud sihttase meestel 57,5 ning naistel 62,5 eluaastat.
- * Kasvuhoonegaaside heitkoguste hoidmine 2010. aasta tasemel (või alla 20 miljoni tonni aastas).13 Sama eesmärk on seatud ka aastateks 2013 ja 2016.

Kohalik tasand

Statistikaameti avalike andmete järgi elab Nõva vallas 2012.aasta 1.jaanuari seisuga 396 inimest. (2007.aastal 430) Viie aasta jooksul on elanike arv kahanenud 34 inimese võrra.

20 - 63 aastasi ehk tööealisi neist on 220 inimest.

Registreeritud töötuid oli 2011 aasta jooksul keskmiselt 15.

Hooldajatoetust maksti 17 isikule.

Statistilise profiili kuulus Äriregistris Nõva valla territooriumil 2011.aastal registreeritud ettevõtetest 50. Neist põhitegevusalade järgi (EMTAK):

põllumajandusega tegelevaid -15, ehitusega - 3, majutus- toitlustus - 2, kinnisvaraalaane – 3, info- ja side –1, veondus- ja laondus – 1, hulgi- ja jaekaubandus ja mootorsõidukite remont – 5, töötlev tööstus- 2 ja elektrienergia, gaasi- ja kondenseeritud õhuga varustamine –1, haldus- ja abitegevus – 7, kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus – 7.

Eelloetletud 50 ettevõttest on vähem kui 10 töötajaga 48, 10- 49 töötajaga 1 ja 50- ja rohkem töötajaga on üks ettevõtte.

Õigusliku vormi järgi jaotatuna on 70- st üksusest: FIE- sid (füüsilisest isikust ettevõtja) – 28, osahinguid 18, täisühinguid 1, tulundusühistuid 1, aktsiaseltsi 2, sihtasutusi 15, mittetulundusühinguid 1 ja kohaliku omavalitsusüksuse asutusi 4.

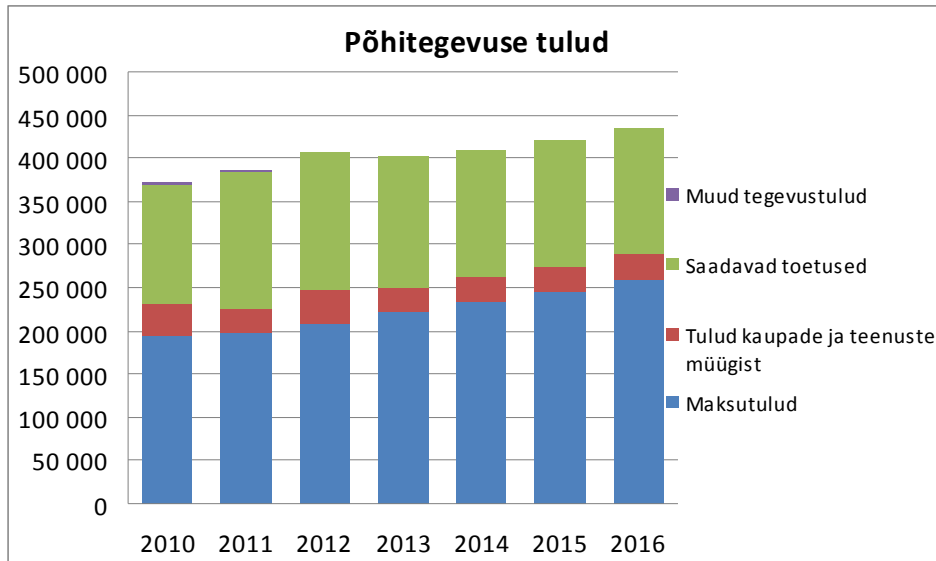
Maksumaksjate arv oli 2011.aastal keskmiselt 162 inimest (2007.aastal 192)

Nõva valla areng sõltub väga palju Eesti üldisest arengust ja tarkadest poliitilistest otsustest, et elu maal jätkuks.

Tulubaasi ülevaade ja prognoos

Nõva valla põhitegevuse tulud koosnevad maksutuludest (üksikisiku tulumaksust 11,4%, maamaks), saadavatest toetustest tegevuseks (tasandus- ja toetusfond) ja kaupade ja teenuste müügitulust (kohamaksud teistelt valdadelt, söögiraha, ruumide rent). Muudest tuludest (loodusressursside tasu, saastetasu) laekuv on nii väikese osatähtsusega, et graafikult ei paistagi. Põhitegevuse tulude struktuurist annab ülevaate järgnev joonis.

Joonis 2 Põhitegevuse tulud

Nagu näha, suurim osatähtsus on maksutuludel, järgneb tulu saadavatest toetustest, sh tasandus- ja toetusfond riigilt.

Maksutulud Tulumaks

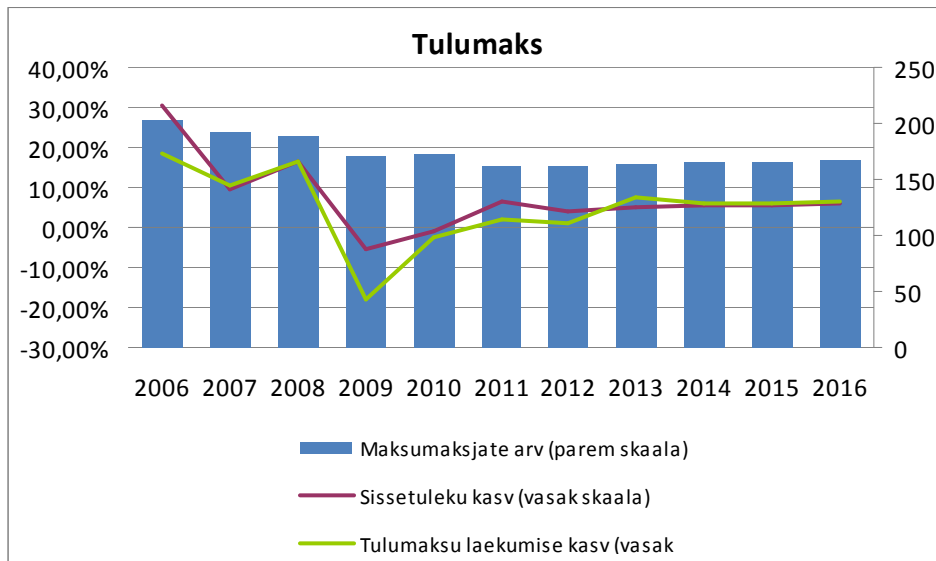
Üksikisiku tulumaksust laekub vallale 11,4 %. Laekumiste prognoosimisel on lähtutud Rahandusministeeriumi andmetest möödunud perioodide kohta. Eeldame, rohkem tööealisi valla kodanikke leiab tööd ja maksumaksjate arv tõuseb. Riigi prognoosidele toetudes eeldame ka, et sissetulekud on kasvamas. Kasutatud eelarvestrateegia mudelis on maksumaksjate keskmine sissetulek võrdsustatud eesti keskmise brutopalgaga nominaalkasvu prognoosiga, mis ei pruugi ühtida Nõva valla arengutega.

Tabel 2 Tulumaksu laekumise andmed

Tulumaksu laekumise andmed	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Maksumaksjate arv*	174	162	163	165	166	166	167
Maksumaksjate arvu muutus	1,1%	6,9%	0,7%	1,0%	0,6%	0,4%	0,4%
Väljamaksed füüsilistele isikutele*	1 456 169	446 462	1 511 661	1 603 090	1 698 182	1 798 748	1 914 300
Sissetulek inimese kohta kuus	697	744	773	811	854	901	955
Sissetuleku kasv	-1,1%	6,7%	3,8%	5,0%	5,3%	5,5%	6,0%
Sissetuleku kasv Eestis kokku	1,1%	5,4%	3,8%	5,0%	5,3%	5,5%	6,0%
Tulumaksu laekumine*	166 868	170 250	172 329	185 477	196 989	208 655	222 059
Tulumaksu laekumise kasv	-2,7%	2,0%	1,2%	7,6%	6,2%	5,9%	6,4%
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,46 %	11,7 %	11,40 %	11,57%	11,60%	11,60%	11,60%

Eelarvestrateegia koostamise ajal oleme ettevaatlikud maksumaksjate arvu suurenemise suhtes.

Joonis 3 Tulumaks (tuhandetes eurodes)

Maamaks

Maamaksu tulu 2012.aastal on loodetud saada 38380 eurot.

Alates 1.jaanuarist 2013.a. hakkab kehtima maamaksuseaduse muudatus, millele vastavalt on maamaksu tasumisest vabastatud maa omanik tema omandis oleva elumumaa või maatulundusmaa õuema kōlviku osas linnas, vallasiseses linnas, alevis, alevikus ning üldplaneeringuga kohaliku omavalitsusüksuse või maakonnaplaneeringuga maavanema poolt tiheasustusega alaks määratud alal kuni 0,15 ha ning mujal kuni 2,0 ha ulatuses, kui sellel maal asuvas hoones on tema elukoht vastavalt rahvastikuregistrisse kantud elukoha andmetele.

See seadusemuudatus toob kaasa valla eelarvesse maamaksu laekumise vähenemise, mille suurust on käesoleval hetkel raske prognoosida.

Võib siiski oletada, et see vähenemine ei ole väga suur, kuna suur osa valda sisse kirjutatud elanikest on pensionärid, kes juba on vabastanud maamaksust tema kasutuses olevalt elumumaalt ning suur osa vallas asuvaid elumumaid on kasutuses suvitajate poolt.

Tasandusfond ja toetusfond

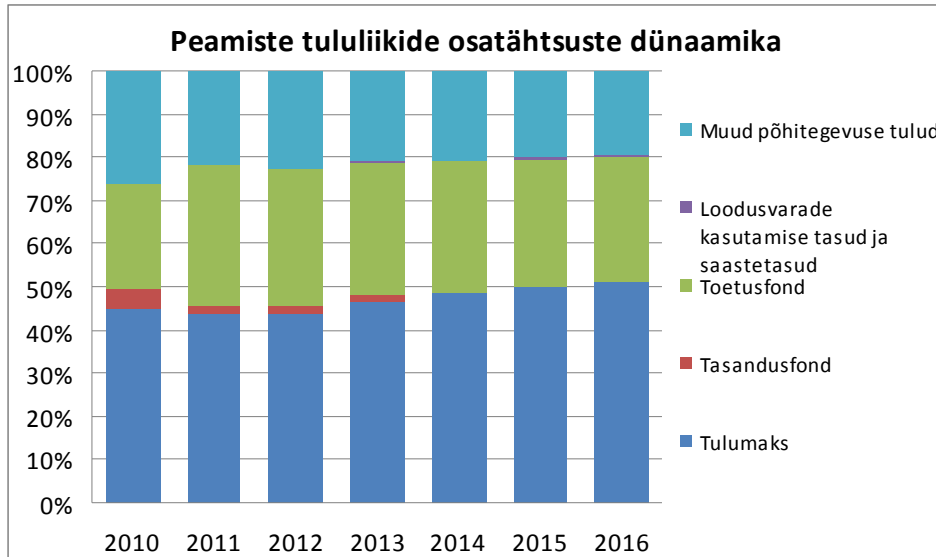
Tasandus- ja toetusfondifondi prognoosimisel on lähtutud eelarvestrateegia mudeli väärtustest. Prognoositavatel aastatel on tabelis kõikide toetusfondi komponentide mahud vaikimisi samad, mis jooksvaks aastaks riigieelarvega kavandatud;

Kohalikud maksud, loodusvarade kasutusõiguse tasud ja muud reguleeritud iseloomuga laekumised (riigilõivud, saastetasud) võrduvad vaikimisi kõikidel prognoositavatel aastatel jooksvaks aastaks oodatavate laekumistega;

Laekumised majandustegevusest ja mitmesuguste kaupade ja teenuste müügist (v.a riigilõivud) muutuvad prognoositavatel aastatel tarbijahinnaindeks võrra;

Saadavad toetused, mille laekumine on läbi aastate regulaarse iseloomuga, nagu riigieelarveline teehoiutoetus ja koolipiima toetus, jäävad prognoositavatel aastatel jooksva aasta tasemele (või järgneva aasta tasemele, kui eelarvestrateegia koostamise hetkeks on piisavalt usaldusväärset informatsiooni järgmise aasta toetuste kohta);

Joonis 4 Tulude dünaamika protsentides.

Tabelist lähtub, et tulumaksu ja muude omategevustulude kasvades ei kuulu Nõva vald enam tasandusfondi toetuse saajate hulka.

Strateegilised eesmärgid ja indikaatorid

Kehtiva Nõva valla arengukava strateegilised eesmärgid on lühidalt järgmised:

- * Nõva vald on kvaliteetne elukeskkond, kus on tugev kogukond, on tagatud, tööhõive, privaatsus ja turvalisus ning elementaarsed sotsiaalteenused.
- * Nõva vallas on head võimalused kodu rajamiseks ja kaugtöö tegemiseks.
- * Nõva vald tagab kvaliteetse alg- ja põhihariduse saamise.
- * Nõva vald on ümbritseva maailmaga tihedalt seotud heade teedega.
- * Nõva vald on atraktiivne külastus- ja puhkekeskkond.
- * Nõva vallas on puhas ja puutumatu loodus ja kvaliteetne heakord.

Täpsemalt tähtsamatest eelseisvatest plaanidest väljavõttes tegevuskavast jaotatuna eelarvestrateegia mudeli valdkondade ja meetmete järgi:

Sotsiaalne keskkond

Meede Haridus:

Tegevus	Tulemus/mõju indikaator	2013	2014	2015	2016	2017	Allikas teostaja

Lasteaia sisustuse soetamine.	Lasteaia siseruumid on varustatud kõige vajaliku inventari ja mööbliga ja saab osutada lastehoiu kvaliteetset teenust						Eelarve, fondid, projektid, jne. VV
Kõrgema taseme hariduse ja kultuuri uurimisasutuste ligitõmbamine Nõvale.	Asutustega koos tuleb Nõvale lisaressursina kõrgelt haritud ja kultuurilembene, hea ettevalmistusega ja konkurentsivõimeline inimene, kes liitunud kogukonnaga kannab edasi ja arendab Nõva elu ja kokkulepitud põhiväärtusi	x	x	x	x	x	Projektid, fondid, eelarve jne. VV, PK, lastehoid, kohalik kogukond.
Erikallaku kontseptsiooni arendatud variandi väljatöötamine.							VV, PK
Õpilaskodu (majutusvõimaluste) väljaehitamine ja varustamine erikallaku rakendamisel		x	x				Projektid, fondid, eelarve, KOIT-k. jne. VV, PK, HM, erasektor
Seminaride, koolituste teenuse osutamine, noorte integratsioonilaagrite korraldamine		x	x	x	x	x	PK, VV, lastehoid

Meede kultuur, noorsootöö ja sport:

Nõva kandi aja- ja kultuuriloo ning looduslugu puudutava materjali kogumine ja arhiveerimine. Näituste korraldamine materjali avalikustamine	Säilib tulevastele põlvetele väärtuslik kodulooline materjal. Avalikustatakse näituste ja trükiste kujul ja internetikeskkonnas-veebis, Google Maps kaardil, Facebook jne	x	x	x	x	x	VV, RK, KKL, ajaloo üliõpilaste kursusetööd.
Valla ja EELK Nõva Püha Olevi koguduse vahelise koostöö edendamine, Nõva kiriku, kui valla tuntuima ajalooväärtuse korrastamine.	Valla ja koguduse vahel toimub regulaarne koordineeritud ühistegevus. Kirik on võimaluste kohaselt kaasatud valla kultuuritegevusse.	x	x	x	x	x	VV, Nõva kogudus
Valla ja EELK Nõva Püha Olevi koguduse vaheline koostegevus lahendite leidmiseks, et säilitada Perakiila palvemaja funktsioon jätkuvalt pühakojana	Välistatakse pühitsetud maa ebasobilik ekspluaatsioon						VV, Nõva kogudus, Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduse Liit
Valla ja kogukonna poolne pidev huvi ja tugi kultuurielu edendamise vastu - identiteedi säilimise vundament. Eakate klubi tegevuse	Nõva kogukonna maailma- ja enesetunnetus on harmooniliselt arenenud ning pole karta identiteedi kriisi. Väljakujunenud väärtushinnangud lubavad austada nii ennast, ligimest oma	x	x	x	x	x	VV, MTÜ-d ja seltsingud.

toetamine.	kõrval kui ka maailma enda ümber. Nõvakas on hakkaja, nutikas ja oskab toime tulla oma eluga igas olukorras.						
Osalemine MTÜ Kodukant Läänemaa liikumises.	Edeneb oma kandi kodutunne ja arenevad head suhted naaberkogukondadega. Ühistegemised inspireerivad elanikke ja tegemistest tekkivad viljad peegeldavad nende elavat kultuurielu.	x	x	x	x	x	VV, ÄÜ, MTÜ- d ja seltsingud.
Külaplatside ja seltsimajade väljaehitamine külades ja varustamine vajalike lisavahenditega – WCD, lipuvardad, parklad, elektrivarustus, kiiged, kõlakojad, tantsuplatsid	Paraneb kohtade kasutus ja tagatakse nende kohtade korrashoid , tekivad küla kogukonna tegevusteks ja külalistele teenuseid osutavad kohad. Seltsimajad on aja- ja kultuurilugu tutvustavateks keskusteks.	x	x	x	x	x	Projektid, fondid, eelarve, jne. Külaseltsid, MTÜ-d, VV.
(Keibu lahe, Nõva) Rannavärvate väljaehitamine. Ühistegevuse rekreatsiooni – ja käsitöökeskuse loomine Keemiajaama kinnistu hoonete baasil.	Tekib Keibu lahe äärset rannaala ja Lepaaugu maastikuala suvehooaja külastamist organiseeriv ja mitmesuguseid teenuseid ja tegevusvõimalusi pakkuv keskus.	x	x				Projektid, fondid, eelarve, jne. VV, MTÜ- d, Külaseltsid.
Igal sügisel „küla päeva“ korraldamine. Kokkuvõtete tegemine ja järgmise aasta ürituskalendri koostamine.		x	x	x	x	x	Külaseltsid, VV.
Valla ja kogukonna poolne pidev huvi ja toetus tervislike elulaadi ja spordielu edendamise vastu. Terviseradade planeerimine ja korrashoid.	Nõvakas teab, et terves kehas on terve vaim. Noorte sporditegemise harjumus loob head harjumused edasiseks eluks. Kõrged sportlikud saavutused ehitavad üles Nõva head mainet ja kogukond toetab seda. Tipud spordis on oodatud.	x	x	x	x	x	VV, MTÜ, eraisikud, eraettevõtte d, INNOVE
Spordihoone sh. jõusaali ja staadioni kaasajastamine.		x	x				Projektid; fondid, eelarve, jne. VV, MTÜd, külaseltsid.
Noorsootöö ja seda korraldavate ühingute toetamine, noorsootöö projektide toetamine.	Arvestades tegelikku olukorda vastavalt tegutseda.	x	x	x	x	x	Projektid, fondid, eelarve, jne. VV ja MTÜ-d.

Meede sotsiaalne kaitse ja tervishoid:

Perearsti kabineti (keskuse) arendamine ja parendamine.		x	x	x	x	x	VV, perearst, haigekassa
Hooldajatoetus raske ja sügava puudega isiku		x	x	x	x	x	VV

hooldajale.							
Vanurite Päeva(talve)keskuse ja avahooldustöötaja teenuse paketi väljatöötamine ja rakendamine.	Lahendatakse valla ja võimalusel ka väljastpoolt valda vanuritest abivajajate toimetulek, eriti talveperioodil.	x	x	x	x	x	VV, sotsiaaltoetuste süsteem, avahooldustöötaja
Lastele teavitus programmi korraldamine – „linna ohud“ – ehk noorsoo kuritegevuse, alkoholismi ja narkomaania tagajärjed.	Ennetustegevus, mille läbi vähenevad ohud.	x	x	x	x	x	Projektid, fondid, eelarve, jne. VV, politsei.
Valla terviseprofiili poolt sõnastatud eesmärkide saavutamine	Paraneb valla elanike elukvaliteet, töövõimekus ja pikeneb eluiga, parema tervisliku käitumise läbi	x	x	x	x	x	VV, riik

Valdkond ja meede ettevõtlus ja tööhõive:

Turismi, kui majandustegevuse ja valdkonnaga seotud poolte võrgustiku arendamine.(sh. Kiire internet WIFI ala, infopunktid, Euro- Velo marsruut)		x	x	x	x	x	VV, ettevõtjad
Nõva, kui atraktiivse elu- ja puhkepiirkonna kuvandi loomine ja rakendamine.	Kuvand on stiimuliks tulla Nõva külastama ja siia elama-töötama. Nõva hea kuvand on üldtuntud nii Eestis kui välismaal. Nõvakas kogeb, et tulu heast kuvandist kaaluvad üles tehtud kulutused mitmekordselt.	x	x	x	x	x	Projektid, fondid, eelarve, jne. VV, eraettevõtjad.
Vaatamisväärsuste ja külastusalade varustamine viitadega ja infotahvlitega, sh. kirik ja kirikuaed. Jalgrattahoidlad ja istepingid.	Info levides ja teadlikkuse kasvades jääb rohkem inimesi koha peale, kasutab kohalikke teenuseid, kasvab valla tulubaas	x	x	x	x	x	Projektid, fondid, eelarve, jne. VV.
Nõvale oma suveniiride tootmise ja müügi arendamine. Nõva matkakaartide müügi edendamine.	Suveniir aitab kujundada Nõva nägu, tekib kaup, mida pakkuda külastajatele, kohalikud suveniiritegijad saavad uue elatusallika.						VV, kogukond, eraettevõtlus
Maakondlike koostöövõrgustikega koostöövõimaluste väljaselgitamine, võimalike ühiste teenus-pakettide väljaarendamine.	Turist saab varustatud vajaliku informatsiooniga, vallal võimalus kujundada omapoolset soovitud kuvandit. Nõvale tekib uus külastuskoht, valla külastajatele lisandub põhjus miks Nõval peatuda, mida teha.						Projektid, fondid, eelarve, jne. VV koostöös LEGP ja LT.

Valla saunamaja renoveerimine.	Nõvale tekib uus külastus- ja teeninduspunkt, paraneb avalik teenus. WC ja pesemise võimalus. Lühike peatuspaik, infopunkt ja odav öömaja.	x	x				Projektid, fondid, eelarve, jne. VV, külaseltsid, MTÜ-d.
Peraküla teatri vabaõhulava uuendamine.	Peraküla teater, kui Nõva elanike ühistegevuse sümbol ning Eestis tuntud märk. Luuakse paremad tingimused tegevuse jätkamiseks ning kinnistumiseks.	x					Projektid, fondid, eelarve, jne. MTÜ, VV.
Rannavärvate keskuse, kui külastus-, teenindus- ja vaba aja keskuse väljaarendamine endiste metskonnahoone baasil (Keemiajaama kinnistu)	Tekib multifunktsionaalne turistidele ja kohalikele teenindamiseks mõeldud keskus. Tekivad uued töökohad.	x	x				Projektid, fondid, eelarve, jne. Eraettevõtte d, MTÜ-d, VV.
Nõvale uute toitlustus- ja kaubandus- ja majutusettevõtete tekkimine	Paraneb elanike ja külaliste teenindamine.	x	x	x	x	x	Projektid, fondid, jne. Eraettevõtlus, VV.
SPA keskus Rannakülas koos sadama arendusega	Paraneb elanike ja külaliste teenindamine. Paraneb piirkonna atraktiivsus ja tekivad uued töökohad.	x	x	x			Projektid, fondid, jne. Eraettevõtlus, VV.
Nõvale kas statsionaarne või hooajaline automaattankla	Paraneb elanike ja külaliste teenindamine.	x	x				Projektid, fondid, jne. Eraettevõtlus, VV.
Kohalike tootjate ja tarbijate lähendamine – võimaluste tutvustamine valla kodulehel, valla lehes ning ühisüritustel.		x	x	x	x	x	VV

Valdkond Tehniline infrastruktuur:

Meede teed ja transport:

Nõva-Variku maantee mustkattega katmine	Paraneb ühendus valla keskuse ja Variku vahel, võimaldades Variku elanikele paremat teenust ning toetatakse ettevõtluse arengut Variku piirkonnas. Väheneb sõidule kuluv aeg ning säästetakse kulusid auto korrashoiuks. Tekib parem ühendus Risti kaudu suurte riigi maanteedega Nõvast idapool.	x					Riik
---	---	---	--	--	--	--	------

Valla teedele tolmuvaba, mustkatte rajamine	Paraneb vallasisene liikumisvõimalus, edendab teeäärsete alade arengut.	x	x	x	x	x	VV, KM
Peraküla munakivitee remont ja taastamine, munitsipaliseerida ning võtta kohaliku kaitse alla.	Tagatakse ühe valla vaatamis- ja ajalooväärse korrashoid. Luuakse paremad liikumisvõimalused ühel tähtsamal valla külastatavuse soonel. Paraneb Peraküla miljöövärtus.	x	x				VV, KM
Kergliiklusteede rajamine vallas	Tekivad võimalused ratta, -jalutusrajad	x	x				Projektid, fondid, jne. VV koostöö LEGP ja LT.
Väikealuste vette laskmiskohtade (lautrid-slipid) väljaehitamine Nõva sadamasse, Peraküla randa, Keibu randa, Veskijärve randa.	Parandatakse olemasolevad ja rajatakse uued merelepääsud kohalikele ja valla külastatele. Toetatakse rannapiüügi ja veel vaba aja veetmise võimalusi.	x	x	x			Fondid, toetused, jne. MTÜ, erasektor
Väikelennukite lennuvälja rajamine Vaisi külla. Olemasolevate laudahoone kaasamine lennuvälja ja väikelennukite teenindamisele.	Nõvale tekib lennukiga saabumise võimalus. Nõva muutub rahvusvahelisemaks. Läbi teeninduse tekib teenimise võimalus.	x	x	x			Toetused, fondid, jne. Erasektor.

Meede Vesi- ja kanalisatsioon:

Rannaküla küla ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitrassi renoveerimine ja biopuhasti ehitamine		x	x				VV, KIK
---	--	---	---	--	--	--	---------

Meede Soojamajandus ja energeetika

Korrusmajade energiasäästlikumaks muutmine.		x	x				Maja omanikud
Valla omanduses olevate hoonete energiasäästlikumaks muutmine.		x					VV

Valdkond ja meede Elu- ja looduskeskkond:

Valla jäätmejaama ja ohtlike jäätmete kogumiskoha rajamine.		x					VV, LOVL
Nõva Päästekomando ja tuletõrjeseltsi jätkusuutliku arengu toetamine. Abipolitsei toetamine. Kriisikava koostamine.	VV väljendab selget toetust Nõva Päästekomando töö jätkumisele. Koostöös Päästeametiga leitakse probleemidele lahendused. Tagatakse kogukonnale turvalisem elu.						VV, valla kriisikomisjon, PA, Vabariigi Valitsus
Renoveeritavate ja uute veevõtukohtade, projekteerimine, ehitamine ja asukohta tähistuste paigaldamine	Tõuseb piirkonna turvalisus. Luuakse eeltingimused uute hoonete rajamiseks lähipiirkonnas	x					VV, PA.
Ühistranspordi liikumisgraafiku parendamine koos maavalitsuse transpordispetsialistiga ning Oru ja Noarootsi vallaga.	Liinibusside liiklemisstrateegiad tagavad regulaarse hommikuse ja õhtuse ühenduse Tallinna ja Haapsaluga ning läbivad ka Varikut. Liikumisgraafik arvestab ja soosib ühistranspordiga tööle /kooli ja kojumineku vajadusi. Kaaluda hilisõhtuse liini sõitmapanekut. Liinidel sõidavad ökonoomsed väikebussid.						VV, MV ja naabervallad
Külakeskuste tänavavalgustuse etapiline väljaehitamine	Kasvab elanike mugavus- ja turvatunne	x	x	x			VV
Heakorrakava koostamine ja teostamine		x	x	x	x	x	VV, OÜ Nõva Kilk
Kalmistu inventariseerimine ja mõõdistamine vajadusel uute piiride määramine							VV

Valdkond üldvalitsemine:

Ametnike ühisrakenduskava koostamise protsessis osalemine koostöös Läänemaa Omavalitsusliidu ja teiste omavalitsustega.	Osutub võimalikuks osutada ja parandada vallaelanikele pakutavate teenuste mahtu ja kvaliteeti ning vähendada neile tehtavaid kulutusi	x	x	x	x	x	VV, teised omavalitsused
VV otsib uusi lahendusi oma varade heaperemehelikuks, efektiivsemaks ja ökonoomsemaks majandamiseks	Ruumide ja maade kasutus leiab parema lahenduse. Parema kvaliteedi juures suudetakse vältida asjatuid kulusid	x					VV

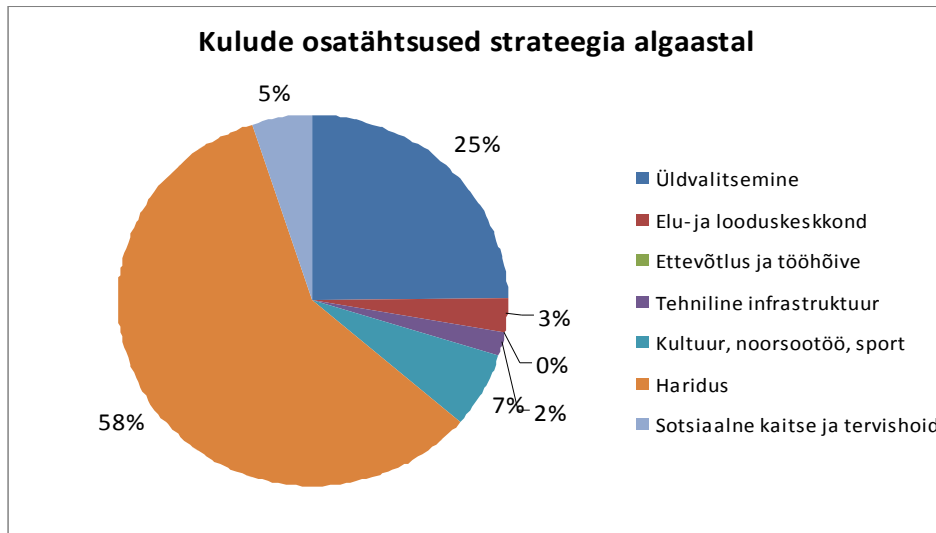
Lühendid: LAK - Läänemaa Arenduskeskus LKK - Looduskaitse keskus LOVL - Läänemaa Omavalitsuste Liit LRKS - Läänemaa Rannakalurite Selts jne

Põhitegevuse kulude prognoos

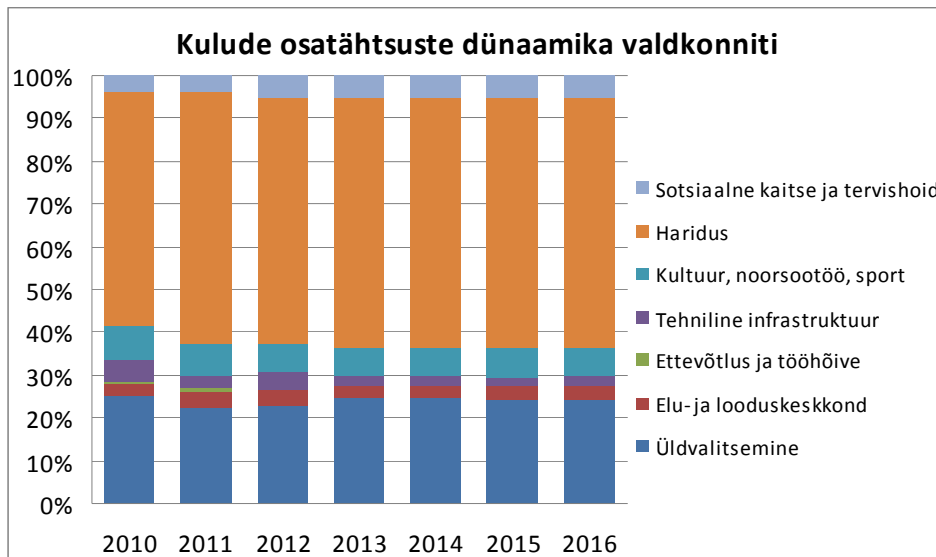
Nõva valla põhitegevuse kulude kõige suuremaks lõiguks on haridus ja sellega seotud tegevused. Nõva Kool, õpilaskodu, õpilaste transport, kohatasud teistes põhikoolides ja kohatasud gümnaasiumites.

Alljärgnev joonis iseloomustab kulude jaotust eelarvestrateegia algaastal, so. 2013.aastal.

Joonis 5 Kulude osatähtsus eelarvestrateegia algaastal

Joonis 6 Kulude osatähtsuse muutumine valdkonniti

Põhitegevuse kulud prognoositakse eelarvemudeli abil. Vaikimisi lähtutakse prognoosimisel järgmisest:

Antavad toetused jäävad prognoositavatel aastatel samaks järgneva aastaks planeeritavate summadega võrreldes;

Personalikulud jäävad prognoositavatel aastatel samaks järgneva aastaks planeeritavate summadega võrreldes;

Majandamiskulud muutuvad prognoositavatel aastatel tarbijahinnaindeksi võrra järgneva aastaks planeeritavate summadega võrreldes;

Muud kulud muutuvad prognoositavatel aastatel tarbijahinnaindeksi võrra järgneva aastaks planeeritavate summadega võrreldes (see kehtib eelkõige eeldusel, kui käibemaks on prognoositud eraldi majandamiskuludest muude kulude grupis).

Nõva vallas toimuvate majandustegevuse muudatusi arvestades on korrigeeritud eelpooltoodud printsiipidest erinevalt haridusvaldkonnas.

Nõva Põhikooli ja Nõva Laste Päevakeskuse ühendamisel 2012.aasta 1.septembrist on moodustatud Nõva Kool. Eelarvestrateegia kavas on selguse huvides näidatud muutus 2013 aasta algusest. Ühendamisel on esialgu säilitatud mõlema asutuse personalikulud ja majanduskulud.

Õpilaste arvu jätkuva vähenemise tõttu peaksid ka mõningad kulud vähenema (toiduained, õppevahendid jms.) Karta on, et ka haridustoetus riigi poolt väheneb.

Õpilastranspordi kulud vähenevad maakonnaliinide dotatsiooni ja Variku õpilasveo võrra, kuna õpilasi sealtpoolt prognoositavatel aastatel ei ole kooli tulemas.

Õpilaskodu saab toetust riigilt haridustoetuse koosseisus. 2012.aastal oleme otsustanud jätkata tegevusega, järgnevatel aastatel, kui 3.kooliastme õpilaste arv väheneb üle kriitilise piiri, mis määrab rahastamise riigi poolt, kaotab ka õpilaskodu on vajaduse. Seni, kui ei ole teada riigi rahastuse suuruse muutust, jääb õpilaskodu personalikulu samaks. Vähendamisel vähenevad nii tulud, kui kulud ja tulem jääb samaks. Õpilaskoduna kasutusel oleva 4- toalise keskküttega korteri kulud jäävad esialgu samaks.

Gümnaasiumi kohatasude maksmist prognoositakse vähem samuti õpilaste arvu vähenemisega seoses.

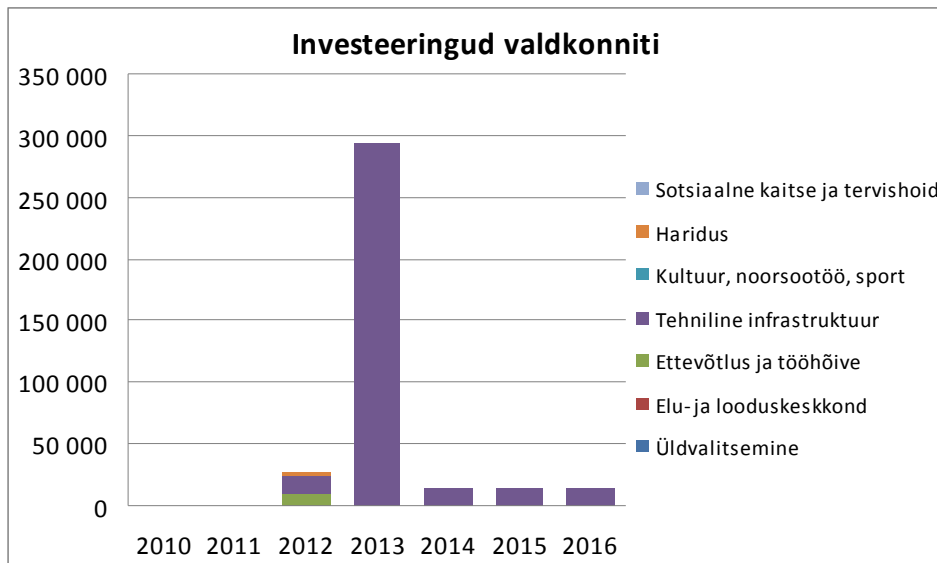
Nõva vald müüs 2012.aastal Nõva majas 4- toalise keskküttega korteri. Muu elamumajanduse peatükis sai seetõttu vähendada majanduskulusid.

Investeeringute kavandamine

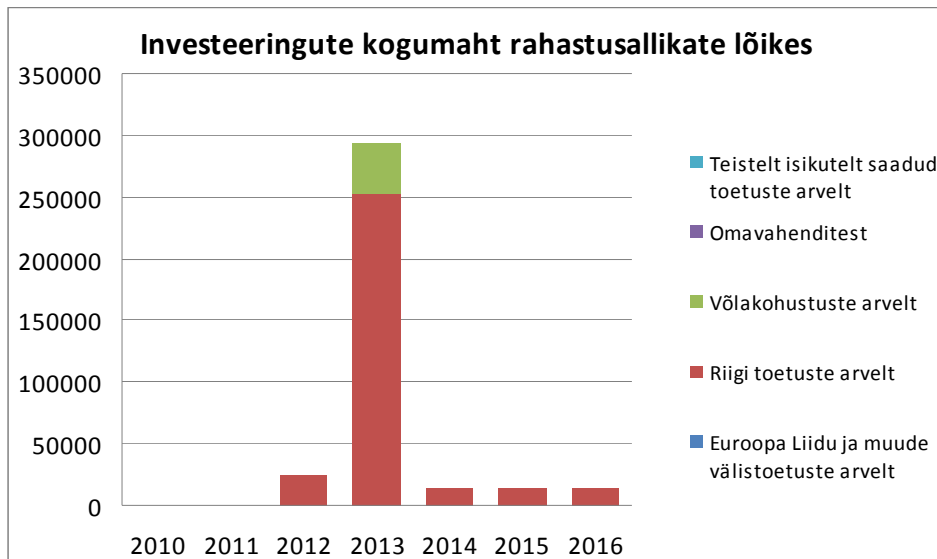
Nõva valla arengukavas on kirjeldatud vajadus korrastada suuremates külakeskustes olemasolevad vee- ja kanalisatsioonisüsteemid. Keskkonnainvesteeringute keskuse toetatud projektiga korrastati 2008.aastal Nõva küla rajatised. 2013. aastaks on planeeritud rekonstrueerida Rannaküla reovee puhasti ja veetorustikud. Esialgse kavandatava projekti kogumaksumus on 294000, sellest saadav toetus 252 000 ja omavahendid 42 000 eurot.

Omavahendite katmiseks on planeeritud võtta laen, aga ainult siis, kui ei õnnestu varade müük. Nõva vallal on kavas müüa enampakkumisel 10 kinnisvaraobjekt, alghinnaga 110 000 eurot. Riigi poolt eraldatava investeeringutoetus valla teede korrastamiseks kasutatakse teede sh. Peraküla kivitee renoveerimiseks. Kavas kasutada igal järgneval aastal 15000 eurot.

Joonis 7 Investeeringud valdkonniti

Joonis 8 Investeeringute kogumaht rahastusallikate lõikes

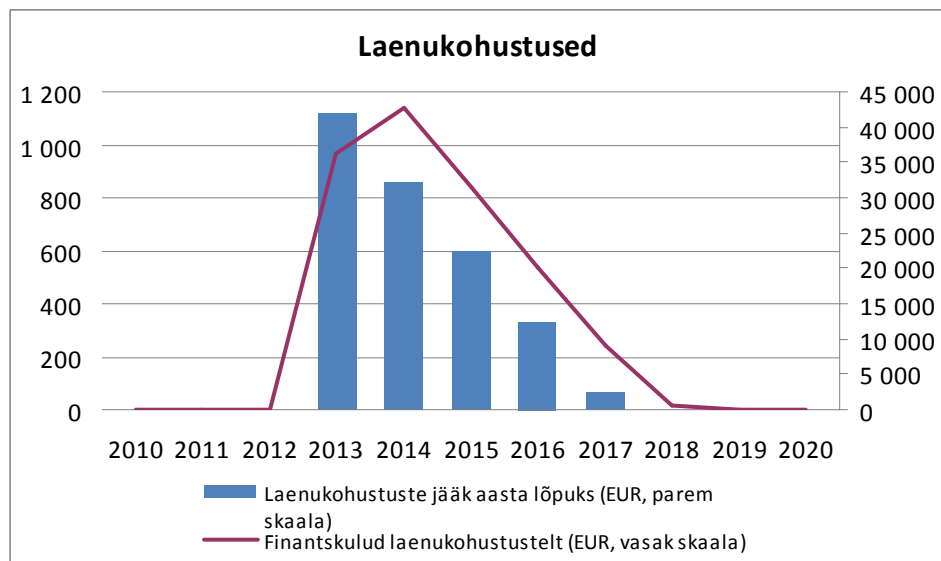
Kohustuste planeerimine

Võlakohustused

Kohaliku omavalitsuse üksus võib võtta laenu, emiteerida võlakirju, võtta kapitalirendi- ja faktooringukohustusi ning kohustusi teenuste kontsessioonikokkulepete alusel ainult investeeringuteks, osaluste, aktsiate, osade ja muude omakapitaliinstrumentide omandamiseks, käesoleva seaduse § 37 lõikes 2 nimetatud laenude andmiseks ning § 34 lõike 2 punktides 1–3 ja 7 nimetatud võlakohustuste tasumiseks.

Nõva valla Rannaküla vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimiseks ja ehituseks vajaliku omaosaluse oleme planeerinud rahastada laenu toel. Esialgelt on planeeritud võtta laenu suuruses 42 000 eurot viieks aastaks, kusjuures tagasimakseid alustaksime 2014. aastal. Laenu on arvestuslikult 3% intressiga, mis sisaldab ka euribori muutust. Kasutatud on SEB panga konsultatsiooni.

Joonis 9 Laenukohustused

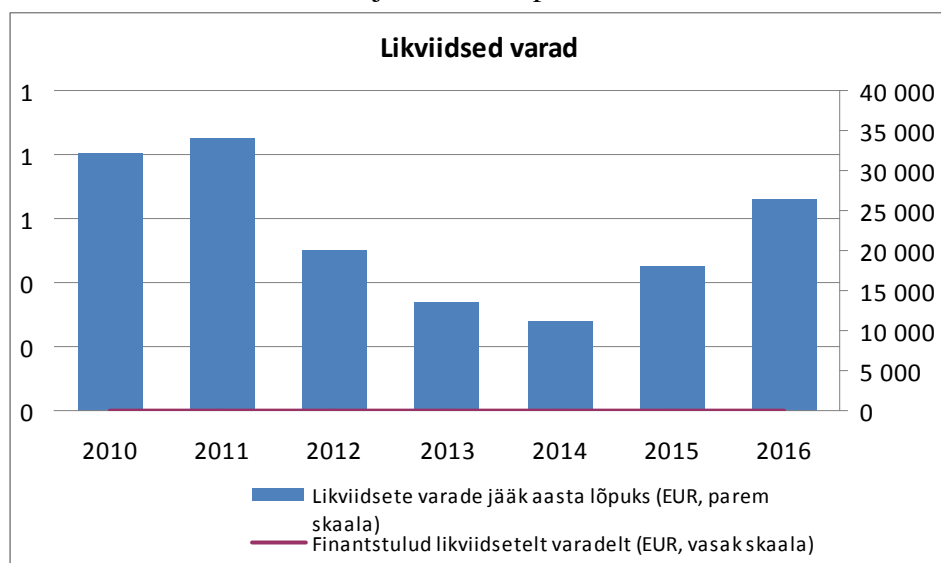
Likviidsed varad

Rahavooanalüüsi tehakse likviidsete varade mahu ja nende iga-aastase muutuse kaudu.

	2012	2013	2014	2015	2016
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-13 953	-6 455	-2 354	6 892	8 303
Muutus sularahas ja hoiustes	-13 953	-6 455	-2 354	6 892	8 303
Muutus rahaturu- ja intressifondide aktsiates ja osakutes					
Muutus soetatud võlakirjades					
LIKVIIDSETE VARADE JÄÄK AASTA LÕPUKS	20 004	13 549	11 195	18 088	26 391
Sularaha ja hoiused	20 004	13 549	11 195	18 088	26 391
Rahaturu- ja intressifondide aktsiad ja osakud	0	0	0	0	0
Soetatud võlakirjad	0	0	0	0	0

Likviidsete varade jäägis aasta lõpus sisaldub ka sihtotstarbeliste toetuse kasutamata jääk, mis kandub järgmisse aastasse.

Joonis 10 Likviidsete varade jääk aasta lõpuks.

Sõltuvate üksuste finantstegevuse olukord ja prognoos

Sõltuv üksus raamatupidamise mõistes on otsese või kaudse mõju all olev üksus, kes on saanud üle poole tuludest kohaliku omavalitsuse üksuselt.

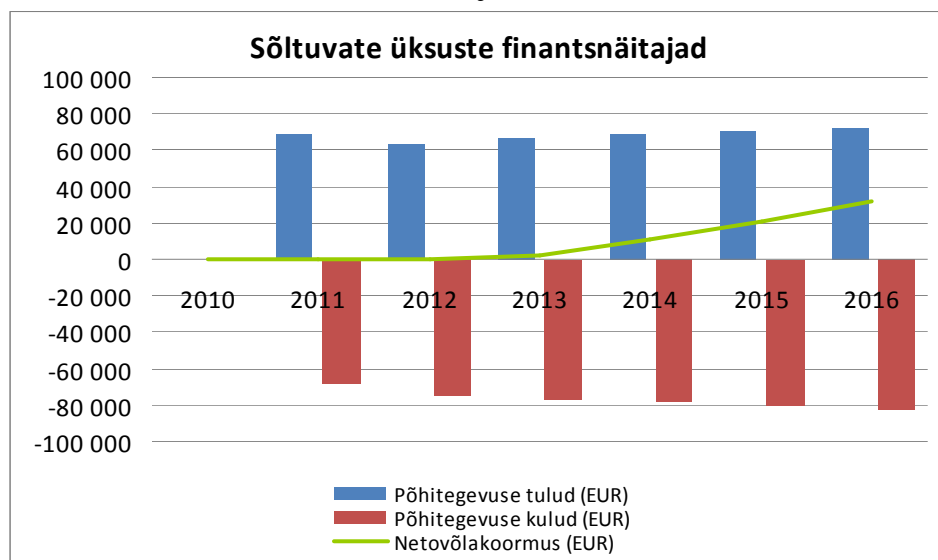
Nõva valla sõltuv üksus on OÜ Nõva Kilk, mis kuulub 100% Nõva vallale.

Järgnevas tabelis peamised finantsnäitajad ja prognoos. Prognoosis on arvestatud vee hinna tõus.

	2012	2013	2014	2015	2016
	Kokku	Kokku	Kokku	Kokku	Kokku
PÕHITEGEVUSE TULUD	63 418	67 025	68 835	70 693	72 602
<i>sh arvestusüksusesse kuuluvalt KOV-ilt</i>	<i>43 417</i>	<i>44 720</i>	<i>45 927</i>	<i>47 167</i>	<i>48 440</i>
PÕHITEGEVUSE KULUD ("-")	-74 204	-76 430	-78 494	-80 613	-82 790
<i>sh arvestusüksusesse kuuluvale KOV-ile ("-")</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
PÕHITEGEVUSTULEM	-10 786	-9 405	-9 659	-9 920	-10 188
INVESTEERIMISTEGEVUS	10	0	0	0	0
<i>sh tehingud arvestusüksusesse kuuluva KOV-iga</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
EELARVETULEM (tulud - kulud + investeerimistegevus)	-10 776	-9 405	-9 659	-9 920	-10 188

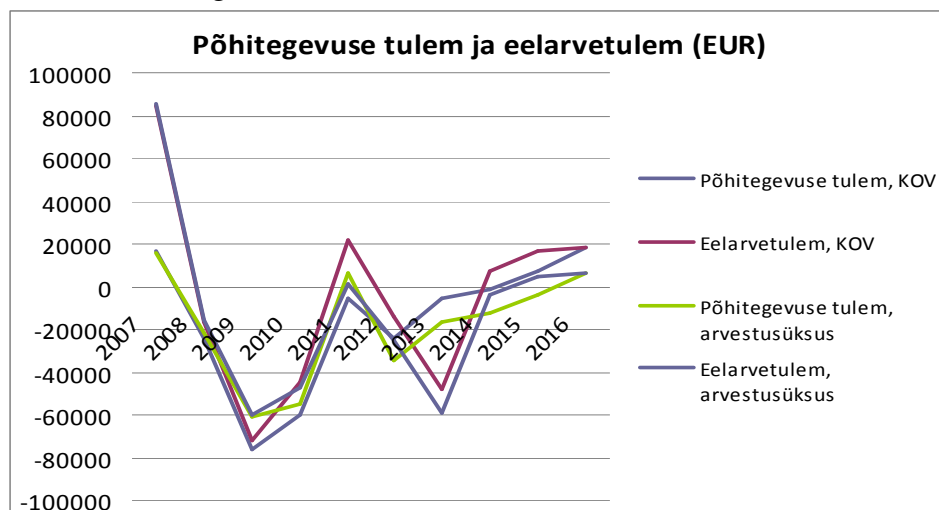
Prognoosis on eelarve tuleml negatiivne, arvestatud ei ole likviidsete varade suunamist ja võlglaste loodetatavat vähenemist. Vajadusel tõstetakse ka väljamüüdava sooja hinda, mis aga võib kaasa tuua tarbijate suuremaid võlgnevusi.

Joonis 11 Sõltuva üksuse finantsnäitajad

Kogu arvestusüksuse põhitegevuse tulemi muutus graafilise pildina:

Joonis 12 Põhitegevuse tulem

Finantsdistsipliin

Nõva valla eelarvestrateegia aastateks 2013 – 2016 kavandab peamisi finantsnäitajate muutusi alljärgnevalt:

KOV KONSOLIDEERIMATA	2012	2013	2014	2015	2016
Põhitegevuse tulud	392 422	398 311	404 889	416 152	430 527
* Kaupade ja teenuste müük	37 700	36 100	37 021	37 966	38 937
* Maksutulud	209 186	222 334	233 846	245 511	258 915
* Saadud toetused	144 586	138 927	133 073	131 724	131 724
* Muud tegevustulud	950	950	950	950	950
Põhitegevuse kulud	-416 501	-403 804	-406 227	-408 544	-411 809
* Tööjõu- ja majandamiskulud	-382 212	-366 140	-368 641	-370 888	-374 080
* Antud toetused	-31 764	-31 439	-31 293	-31 293	-31 293
* Muud tegevuskulud	-2 525	-6 225	-6 293	-6 363	-6 435
Põhitegevustulem	-24 079	-5 493	-1 338	7 608	18 718
Investeeringustegevus	10 126	-42 963	8 860	9 161	-539
* Põhivara soetus	-28 169	-294 000	-15 000	-15 000	-15 000
* Põhivara müük	13 295	0	10 000	10 000	0
* Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	25 000	252 000	15 000	15 000	15 000
* Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	0	0	0	0	0
* Antud laenud	0	0	0	0	0
* Tagasilaekunud laenud	0	0	0	0	0
* Finantstulud ja finantskulud sh intressikulud	0	-963	-1 140	-839	-539
	0	-963	-1 140	-839	-539
Eelarvetulem	-13 953	-48 455	7 522	16 768	18 179
Finantseerimistegevus	0	42 000	-9 876	-9 876	-9 876
Võetud laenud	0	42 000	0	0	0
Laenude tagasimaksud	0	0	-9 876	-9 876	-9 876
Arvelduskrediit	0	0	0	0	0
Muutus likviidsetes varades	-13 953	-6 455	-2 354	6 892	8 303
Muutus nõuetes ja muudes kohustustes	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus	0	28 451	20 929	4 160	0

Võlakohustused	0	42 000	32 124	22 248	12 372
laenukohustused	0	42 000	32 124	22 248	12 372
Likviidne vara	20 004	13 549	11 195	18 088	26 391
raha ja pangakontod	20 004	13 549	11 195	18 088	26 391
osalused rahaturu- ja					
intressifondide aktsiates ja					
osakutes	0	0	0	0	0
võlakirjad	0	0	0	0	0
Netovõlakoormuse määr	0,0%	7,1%	5,2%	1,0%	0,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär	235 453	238 987	242 934	249 691	258 316
Netovõlakoormuse ülemmäär	60%	60%	60%	60%	60%

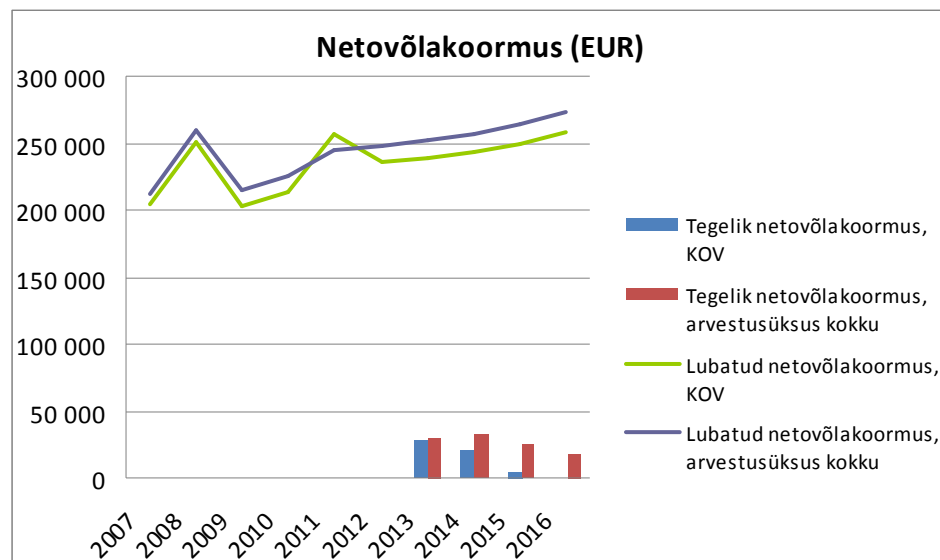
Muud näitajad

Põhivara amortisatsioon					
Omafinantseerimisvõimekus	0,94	0,99	1,00	1,02	1,05
Põhitegevuse tulude muutus	-8,4%	1,5%	1,7%	2,8%	3,5%
Põhitegevuse kulude muutus	-4,0%	-3,0%	0,6%	0,6%	0,8%

Põhitegevuse tuleml on strateegia eelarves arvestatud negatiivne veel aastatel 2013 ja 2014. Negatiivse tulemi tasakaalustamiseks kasutatakse eelmiste perioodide likviidsete varade jääki. Järgnevate aastate osas on baasstsenaariumi järgi põhitegevustuleml positiivne.

Kogu arvestusüksuse netovõlakoormus graafilise pildina joonisel 13.

Joonis 13 Netovõlakoormus ja lubatud netovõlakoormus

Tundlikkusanalüüs ja kokkuvõte

Tundlikkusanalüüsi eesmärk on testida eelarvestrateegia baasstsenaariumi aluseks olevate sisendandmete hälbimisel nende hälvete mõju finantspositsioonile, sealhulgas võimekusele täita finantsdistsipliini tagamise meetmeid. Kuigi ka baasstsenaarium koostatakse konservatiivsuse printsiibist lähtuvalt, võivad siiski teatud tõenäosusega ilmneda sündmused, mis kas parandavad või halvendavad arvestusüksuse finantspositsiooni baasstsenaariumiga võrreldes.

Näiteid riskidest, millel võib olla oluline mõju finantsolukorrale:

- antud garantiide realiseerumine;
- rahvastiku vananemisest tulenev maksutulude vähenemine ja surve kuludele;
- prognoositust halvemaks kujunev majanduse olukord;
- oluliste ettevõtete pankrotistumine;
- ootamatuid kulusid kaasa toovad loodusõnnetused;
- võimalikust laenukoormuse kasvust tingitav surve eelarvepositsioonile;
- võimetus leida piisavalt soodsaid ressursse investeeringute katmiseks jne.

Võimalused, mis parandavad KOV-i finantspositsiooni baasstsenaariumiga võrreldes, võivad tuleneda:

- kavandatust paremast tulude laekumisest;
- projektidele sihtfinantseeringute saamise õnnestumisest;
- paremast makromajanduslikust olukorrast;
- soodsamatest laenutingimustest.

Eelarvemudeli osa on tundlikkusanalüüsi tabel, mis asub töölehel „Tundlikkus“. Tabel koosneb mitmest samas formaadis plokist, millest igaihes on võimalik kajastada teatud riski või võimaluse realiseerumise mõju peamistele finantsnäitajatele.

Nõva vald elanike arvu poolest ühena Eesti väiksematest valdadest on väga haavatav igasugustest negatiivsetest muutustest aga samas positiivsed muutused kajastuvad väga kiiresti igapäevaelus.

Kahjuks on väikese valla väikeste finantsmahtude tõttu väiksem ka omafinantseerimisvõimekus, see tähendab, et omaosalust erinevatest projektidest toetuse taotlemiseks on keeruline leida. Finantseeringute katteks on meil olemas põhitegevuseks mittevajalikku kinnisvara, aga müügiedu sõltub ostujõulisest soovijast.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Nõva vallas tahet ja tegevusindu parema tuleviku nimel jätkub – oleks vaid vahendeid.